

PROJEKAT: TIMSKI DOKTOR - KARIKA KOJA NEDOSTAJE

Nenad Dikić, Đorđe Ćurčić, Jelena Suzić, Milica Stefanović, Jelena Oblaković, Aleksandar Ćirić, Predrag Radić, Valentina Štulić, Milica Sinobad, Siniša Vujić, Nenad Radivojević, Srđan Radojević, Tanja Nastasić Stošković, Marija Anđelković, Slobodan Žvanić
Udruženje za medicinu sporta Srbije

Abstrakt

Uvod: Neposredni povod za projekat bili su doping pozitivni sportisti u Srbiji u 2008. godini, koji su pored činjenice da su se dopingovali, ukazali na još jedan veliki problem vezan za lošu medicinsku organizaciju u njihovim matičnim sportskim savezima.

Cilj: Zamišljeno da projekat doprinese ostvarenju sledećih ciljeva: sagledavanju stanja medicine i dopinga u sportu u svim sportskim savezima Srbije, sagledavanju nedostataka u medicinskoj organizaciji sportskih saveza, prihvatanju svetskih standarda organizacije sportskih asocijacija i unapređenju znanja svih učesnika u sportu.

Metod: Učesnici na projektu su odgovorili na upitnik od 45 pitanja koji se sastojao od 4 dela: (1) podaci o sportskom savezu, (2) medicinska organizacija sportskog saveza, (3) sportskomedicinski pregled, (4) znanje i odnos prema doping u sportu. Ukupno je učestvovalo 35 sportskih saveza.

Rezultati: Naši sportski savezi postoje prosečno oko 50 godina (od 124 godine - biclistički savez do 1 godine Savez Srbije za ritmičku gimnastiku). Savezi su organizovani kroz 4365 klubova, što je 132 klubova po savezu (od preko 2000 klubova - Fudbalski savez do 5 klubova - Savez za skijanje na vodi i Biatlon savez). Samo četiri saveza su dali podatak da imaju ženske klubove: rukometni, stonoteniski, rvački i savez za ritmičku gimnastiku, dok 20 saveza ima ženske timove u okviru mešovitih klubova. Ukupan broj aktivnih sportista je oko 250.000 (247.871 u 31 savezu). Ukupno 25 (75,8%) sportskih saveza tvrdi da ima lekara, a 13 (39,4%) da ima lekarsku komisiju. Najveći broj angažovanih lekara su hirurzi (33,3%). Nijedan

doktor nije zaposlen u savezu, a svega 7 (21,2%) prima neku novčanu nadoknadu. Broj saveza koji nema medicinski pregled je 12%, a 30% saveza ne zna šta pregled čini.

Zaključak: Situacija u sportskim savezima Srbije nije zadovoljavajuća, kako po pitanju medicine i dopinga, tako i generalno po pitanju organizacije u celini. Potrebno je bitno promeniti organizaciju radi prihvatanja svetskih trendova, ali i određenih zakorskih rešenja, pre svega po pitanju dopinga i sportskomedicinskih pregleda. Za to su date određene preporuke.

Abstract

Background: Basic rationale of this project has been 5 doping positive athletes in Serbia in 2008. Apart the fact they have been doped, additional problem is raised concerning poor medical organization in their sports associations.

Aim: Project should replay on several objectives: analysis of current situation regarding medical and doping issues in sports associations of Serbia, analysis of problems regarding medical organization in sports associations, accepting European and world guidelines of education of all participants in sport.

Methods: All participants have answered on questionnaire of 4 parts: 1) facts about sports federation 2) medical organization in sports associations, 3) sportsmedicine examinations and 4) knowledge and attitude to doping in sport. Total of 35 sports associations have participated in this project.

Results: Average age of Serbian sports associations are 50 years (from 124 years, Cycling association of Serbia to 1 year Serbian association for rhythmic

gymnastic). Associations are organized through 4365 clubs, 132 clubs per association but with big differences (more than 2000 clubs in Football association to 5 clubs in Ski water association of Serbia and Biathlon association of Serbia). Only 4 associations have separate women clubs (handball, table tennis, wrestling and rhythmic gymnastics) and 20 of them have women teams in mixed clubs. Total number of athletes is 250.000 (247.871 in 31 associations). Total of 25 (75,8%) sports associations claimed that have a team doctor and 13 (39,4%) that have medical commission. The majority of them are surgeons (33,3%). Neither one team doctor is employee in sports association, and only 7 (21,2%) is getting some kind of salary. Number of sports association who don't have sportsmedicine examination are 12% and 30% don't know what sportsmedicine examination is consisted of.

Conclusion: Situation in sports associations of Serbia is not appropriate regarding both issues medical and doping, but from the general point of view as well. It is necessary to change organization according to European and world guidelines and certain legal solutions, on the first place regarding managing the organization and second regarding organization of doping and medical system.

UVOD

Neposredni povod za projekat bili su doping pozitivni sportisti u Srbiji u 2008. godini, koji su pored činjenice da su se dopingovali, ukazali na još jedan veliki problem vezan za lošu medicinsku organizaciju u njihovim matičnim sportskim savezima. Činjenica da nijedan od njih nije pregledan, da kod većine nije urađen EKG, a ni laboratorijske analize, pokazuje da ni osnovna medicinska zaštita nije sprovedena. S druge strane, njihova neobaveštenost, ali i trenera i doktora, ukazuje da ne postoji sistem, čak ni za one oblasti koje su striktno definisane zakonom, kao što je doping. S obzirom na posledice kao što su zabrana bavljenja sportom, oduzimanje stipendije, potencijalni zdravstveni problemi, moguća krivična

odgovornost, osmišljen je projekat "Timski doktor - karika koja nedostaje" sa ciljem da se utvrdi stanje u našim sportskim savezima i ponude odgovarajuća rešenja.

Projekat su sproveli lekari Udruženja za medicinu sporta Srbije u saradnji sa Ministarstvom za omladinu i sport Republike Srbije i Antidoping agencijom Republike Srbije.

Projekat ima više ciljeva, među kojima svakako treba izdvojiti:

- Sagledavanje stanja medicine i dopinga u sportu u svim sportskim savezima Srbije.
- Sagledavanje nedostataka u medicinskoj organizaciji sportskih saveza.
- Prihvatanje svetskih standarda za pregled sportista i odnosa timskih lekara i sportista.
- Unapređenje znanja svih učesnika u sportu.
- Redovno informisanje timskih doktora i osoba zaduženih za vezu u sportskim savezima Srbije.
- Uticaj na javno mnjenje i medije.

MATERIJAL I METODE

Učesnici na projektu su zamoljeni da odgovore na upitnik od 45 pitanja koji se sastoji od 4 dela: (1) podaci o sportskom savezu, (2) medijska organizacija sportskog saveza, (3) sportskomedicinski pregled, (4) znanje i odnos prema doping u sportu. Za popunjavanje upitnika saradniku na projektu nije bilo potrebno više od 30 minuta.

Na projektu je učestvovalo 35 sportskih saveza: Atletski savez Srbije, Fudbalski savez Srbije, Košarkaški savez Srbije, Odbojkaški savez Srbije, Plivački savez Srbije, Rukometni savez Srbije, Streljački savez Srbije, Vaterpolo savez Srbije, Veslački savez Srbije, Biciklistički savez Srbije, Bokserski savez Srbije, Gimnastički savez Srbije, Džudo savez Srbije, Kajakaški savez Srbije, Karate federacija Srbije, Rvački savez Srbije, Stonoteniski savez Srbije, Teniski savez Srbije, Tekvondo asocijacija Srbije, Savez Srbije za bodi bilding, bodi

fitnes, fitnes i aerobik, Savez Srbije za dizanje tegova, Savez hokeja na ledu Srbije, Kick boks savez Srbije, Mačevalački savez Srbije, Orijentiring savez Srbije, Smučarski savez Srbije, Plesni savez Srbije, Ragbi savez Srbije, Savate savez Srbije, Triatlon savez Srbije, Savez Srbije za ritmičku gimnastiku, Savez Srbije za američki fudbal, Sportski savez invalida Srbije, Savez za skijanje na vodi i wakeboard i Biatlon savez Srbije.

REZULTATI

Osnovni podaci

Naši sportski savezi postoje prosečno oko 50 godina (tačno 49,5). Najstariji je biciklistički savez sa 124 godine od osnivanja, a najmlađi je Savez Srbije za ritmičku gimnastiku koji radi godinu dana. Samo njih 6 je nastalo pre kraja Drugog svetskog rata, od toga Biciklistički i Streljački savez još u 19. veku.

Ime saveza	godina od osnivanja
Biciklistički savez Srbije	124
Streljački savez Srbije	121
Fudbalski savez Srbije	89
Teniški savez Srbije	83
Stonoteniski savez Srbije	80
Mačevalački savez Srbije	80
Kajakaški savez Srbije	76

Tabela 1. Lista najstarijih sportskih saveza Srbije

Od 35 saveza sve podatke je dostavilo 34 saveza. Analiza je pokazala da su savezi organizovani kroz 4365 klubova, što je 132 klubova po savezu. Ovo kao informacija ne znači mnogo jer, na primer, Fudbalski savez ima preko 2000 klubova, dok Savez za skijanje na vodi i Biatlon savez po 5 klubova. Samo četiri saveza su dali podatak da imaju ženske

klubove: rukometni, stonoteniski, rvački i savez za ritmičku gimnastiku, dok dvadeset saveza ima ženske timove u okviru mešovitim klubova. Ukupan broj aktivnih sportista je oko 250.000 (247.871 u 31 savezu). Od toga je 28% u mešovitim klubovima u kojima trenira 68% muškaraca i 32% žena.

broj	Ime saveza	broj sportista
1	Fudbalski savez Srbije	122.845,00
2	Karate federacija Srbije	45.000,00
3	Košarkaški savez Srbije	15.957,00
4	Rukometni savez Srbije	15.000,00
5	Odbojkaški savez Srbije	13.000,00
6	Džudo savez Srbije	9.000,00
7	Vaterpolo savez Srbije	3.200,00
8	Teniški savez Srbije	3.145,00
9	Atletski savez Srbije	2.700,00
10	Stonoteniski savez Srbije	2.500,00
11	Ragbi savez Srbije	2.419,00
12	Orijentiring savez Srbije	1.850,00
13	Plesni savez Srbije	1.800,00
14	Rvački savez Srbije	1.380,00
15	Smučarski savez Srbije	1.150,00
16	Savez Srbije za američki fudbal	1.100,00

Tabela 2. Lista sportskih saveza sa preko 1000 sportista

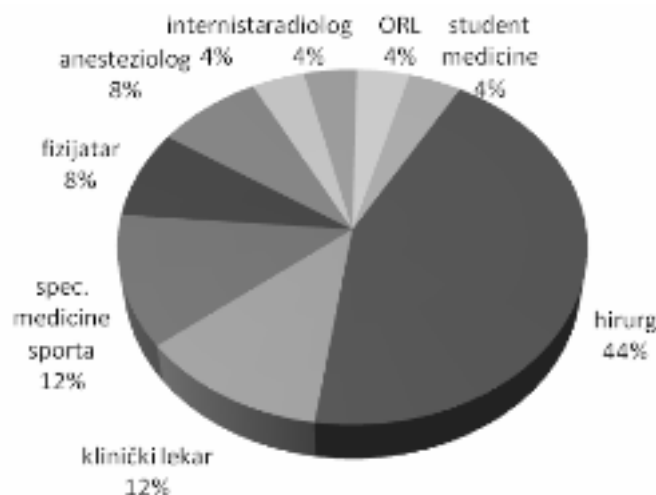
Od 34 sportska saveza 25% nema internet sajt, a 47% nema nijednu informaciju o dopingu ili medicini. Samo 24% (8) ima link ka MOS, 3% (1) link ka UMSS i 18% (5) link ka ADAS. Na 18% (6) internet sajtova postoji neka informacija iz medicine, na 45% (17) informacije o dopingu, a samo 27% (9) ima informacije o sopstvenom lekaru ili medicinskoj komisiji.

Dvadeset saveza od trideset tri (60,6%) ima predstavnika u međunarodnim sportskim federacijama. Najveći broj predstavnika ima košarkaški savez (6), zatim slede odbojkaški (3), fudbalski i rukometni sa po 2.

Podaci o medicinskoj organizaciji

Ukupno 25 (75,8%) sportskih saveza tvrdi da ima lekara, a 13 (39,4%) da ima lekarsku komisiju. Prikaz timskih lekara po specijalnostima ukazuje na najveće prisustvo hirurga (44%), odnosno spec. sportske med i opšta praksa po 3 (12%), fizijatar i anesteziolog po 2 (8%), internista, ORL, spec radiologije i aps solvent po 1 (4%).

Jedna trećina doktora (30,3%) je završila kurs kardiopulmoralne reanimacije, a samo 18,2% kurs za timskog lekara. Nešto manje od polovine (42%) saveza u poslednjih 12 meseci nije prisustvovala ni jednom edukativnom skupu.

Grafikon 1. Prikaz timskih doktora po specijalnostima

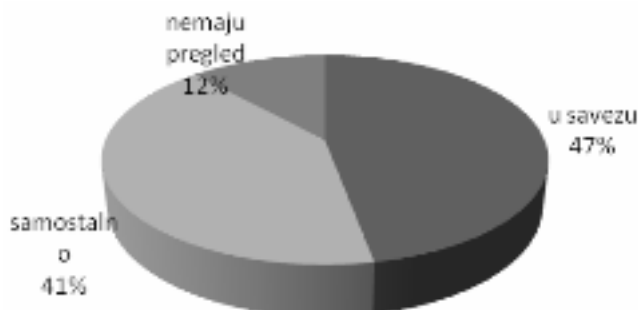
Nijedan doktor nije zaposlen u savezu, a svega 7 (21,2%) prima novčanu nadoknadu od saveza u vrednosti dnevnice od 2000 do 4000 dinara ili povremenog paušala od 15.000 do 24.000 dinara, s tim što je iznos veći, neredovniji je. Nijedan doktor nije zaposlen po konkursu, nego su primljeni po preporuci ili poznanstvu.

Ukupno 36,4% sportskih saveza ima fizioterapeuta, a svega 12,1% nutricionistu, odnosno 24,2% savetnika za suplementaciju. Nešto više od jedne

četvrtine saveza (27,3%) koristi povremeno konsultante.

Podaci o sportskomedicinskom pregledu

Broj saveza čiji sportisti koji nemaju medicinski pregled je 12%. Ostatak sportskih saveza je ravnomerno podeljen na one koji pregled organizuju u okviru saveza i one čiji sportisti samostalno idu na preglede i donose lekarsko uverenje.

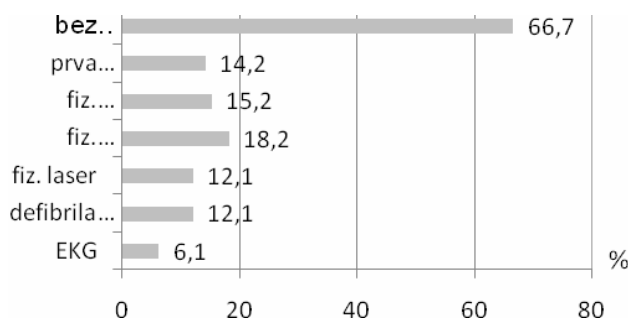
Grafikon 2. Odnos sportskih saveza prema sportskomedicinskom pregledu

Podaci o tome šta odgovorni u savezu znaju o sadržaju sportskog pregleda razlikuje se od saveza do saveza, a 30% njih uopšte ne znaju šta pregled čini.

Grafikon 3. Šta čini sportskomedicinski pregled po mišljenju predstavnika sportskih saveza

Mali broj saveza ima neki od medicinskih uređaja, uglavnom aparate za fizikalnu medicinu, samo 14,2 % ima set za prvu pomoć, dok 66,7% ne poseduje ništa od medicinske opreme.

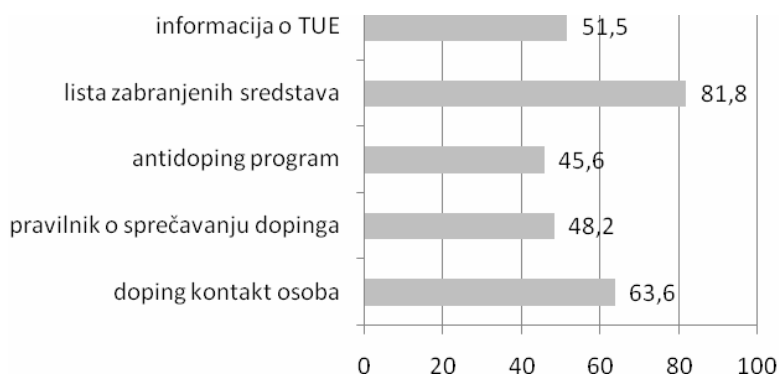

Grafikon 4. Medicinski uređaji koje imaju sportski savezi

Podaci o odnosu prema doping u sportu

Najveći broj saveza tvrdi da ima osobu za kontakt za doping i da poseduje listu zabranjenih sredstava.

Grafikon 5. Odnos sportskih saveza prema doping u sportu

Međutim, iako više od 50% ima potrebu za dodatnim doping kontrolama, a 18,2% imaju doping pozitivne sportiste, samo 9,1% sportskih saveza je spremeno da izdvoji sredstva za doping kontrole.

POJEDINAČNI PODACI O SAVEZIMA

ATLETSKI SAVEZ

Osnovan je pre 60 godina, broji 90 klubova u kojima trenira 2700 sportista. Savez ima zvaničnu medicinsku komisiju, kao i lekara - dr Milan Milešnić, spec. fizikalne medicine. Doktor je u Savezu unazad deset godina, nije zaposlen u istom, angažovan je prema potrebama. Fizioterapeut saveza je Snežana Stevanović, takođe nije zaposlena u Savezu. Sportskomedicinski pregled je na nivou Saveza organizovan za reprezentativce, dok se ostali sportisti samostalno organizuju. Pregled obuhvata anamnezu, fizikalni pregled, EKG, KKS. Savez od medicinskih uređaja poseduje aparate za fizikalnu terapiju, a što se tiče medicinskog obezbeđenja na takmičenjima, ono je u nadležnosti organizatora.

Osoba zadužena za Univerzijadu je Nikola Penić.

Kontakt osoba za doping je dr Vesna Krdžalić, spec. sportske medicine. Nemaju osobu koja se bavi ishranom i suplementacijom sportista. Na nivou

Saveza su usvojeni Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu i Antidoping program, poseduju Listu zabranjenih sredstava, sopstvenu apoteku, informacije o TUE. U okviru seminara za trenere organizuju edukaciju o doping u sportu. Glavni izvor informacija su ADAS i IAAF. Do sada nisu finansirali doping kontrole, imali su dvoje doping pozitivnih sportista.

Smatraju da je dodatni broj kontrola u atletici potreban.

FUDBALSKI SAVEZ

Osnovan je pre 89 godina, broji 2032 kluba u kojima trenira 122845 sportista. Savez ima zvaničnu lekarsku komisiju i lekara - dr Aleksandra Đorđevića, spec. hirurije. Doktor je dve godine u Savezu u kome nije stalno zaposlen, već je angažovan prema potrebama. Fizioterapeut Slobodan Branković je zaposlen u FK Partizan. U okviru Saveza obavezni su i organizovani lekarski pregledi koji podrazumevaju anamnezu, fizikalni pregled, EKG, KKS, UZ. Od medicinskih uređaja poseduju defibrilator i opremu za prvu pomoć. Na

ta takmičenjima obavezno je medicinsko obezbeđenje koje pokriva Hitna pomoć ili klinika Anlake.

Osoba za dužena za Univerziju je Milan Šapić.

Kontakt osoba za doping kontrolu je dr Sergej Ostojić, spec. medicine sporta. Nemaju osobu koja se na nivou Saveza bavi ishranom i suplementacijom sportista, već je to prepušteno da se organizuje na nivou klubova. Kako navode, imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program i Kodeks, nemaju sopstvenu apoteku i nisu upoznati sa TUE. Imaju Listu zabranjenih sredstava. Do sada su platili 20 kontrda, nisu imali doping pozitivne sportiste i smatraju da dodatni broj kontrola u fudbalu nije potreban.

KOŠARKAŠKI SAVEZ

Osnovan je pre 63 godine, broji 15957 sportista, 14195 muških i 1762 ženskih. Savez ima zvaničnu lekarsku komisiju i lekara - prof. dr Dragana Radovanovića, spec. hirurgije. Doktor je u Savezu 8 godina, nije zaposlen u istom, angažovan je prema potrebama. Na nivou Saveza organizovani su redovni sportskomedicinski pregledi koji obuhvataju anamnezu, fizikalni pregled, EKG, KKS, UZ. Od medicinskih uređaja poseduju defibrilator, kompletnu opremu za fizikalnu terapiju, opremu za prvu pomoć. Medicinsko obezbeđenje je obavezno na takmičenjima i u nadležnosti je organizatora.

Osoba za dužena za Univerziju je Žarko Varajić.

Na nivou Saveza nemaju određenu kontakt osobu za doping kontrolu, nemaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, kao i Antidoping program, Kodeks. Imaju Listu zabranjenih sredstava, informacije o TUE, poseduju sopstvenu apoteku. Nemaju osobu koja se na nivou Saveza bavi ishranom i suplementacijom sportista, već je to prepušteno da se organizuje na nivou klubova. Do sada nisu finansirali doping kontrde, nisu imali doping pozitivne sportiste, ali smatraju da je dalja doping kontrola u košarci potrebna.

ODBOJKAŠKI SAVEZ

Osnovan je pre 63 godine, obuhvata 276 kluba sa 13 000 članova, 5500 muških i 7500 ženskih. Savez ima zvaničnu lekarsku komisiju i lekara - dr Ljubana Martinovića, spec. medicine sporta. Doktor je u savezu 23 godine, nije stalno zaposlen, angažovan je prema potrebama. Fizioterapeut je Aleksandar Pročeković, stalno zaposlen u OK Crvena zvezda. U okviru Saveza organizovani su lekarski pregledi koji podrazumevaju anamnezu, fizikalni pregled, EKG, KKS. Od medicinskih uređaja poseduju aparaturu za fizikalnu terapiju i opremu za prvu pomoć. Medicinsko obezbeđenje na takmičenju je u nadležnosti organizatora.

Osoba za dužena za Univerziju je Darko Đuričković.

Kontakt osoba za doping je dr Ljuban Martinović, koji ujedno brine i o ishrani sportista. Za suplementaciju je zadužen dr Radivoje Brdarić, spec. biohemije. Nemaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu i Antidoping program, nisu informisali sportiste o TUE. Imaju Listu zabranjenih sredstava, Kodeks i sopstvenu apoteku. Do sada nisu finansirali doping kontrole svojih sportista, nisu imali doping pozitivne sportiste i smatraju da ne postoji potreba za sprovođenjem većeg broja doping kontrola u odbojci.

RUKOMETNI SAVEZ

Osnovan je pre 59 godina, u svom sastavu ima 15000 sportista (10000 muških i 5000 ženskih). Savez ima zvaničnu lekarsku komisiju i lekara dr Slobodana Džudovića, spec. dečje ortopedije, u Savezu je oko 15 godina. Doktor nije stalno zaposlen, angažovan je po potrebi, kao i fizioterapeut. Na nivou Saveza organizovani su lekarski pregledi za reprezentativce, ostali sportisti se samostalno organizuju. Lekarski pregled obuhvata anamnezu, fizikalni pregled, EKG, KKS. Od medicinskih uređaja imaju samo opremu za

fizikalnu terapiju. Na takmičenjima medicinsko obezbeđenje pruža Hitna pomoć.

Kontakt osoba za doping je Nenad Antić. Nemaju osobu koja se bavi ishranom i suplementacijom sportista. Navode da na nivou Saveza imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, Kodeks i Listu zabranjenih sredstava, upoznati su sa TUE, nemaju sopstvenu apoteku. Do sada nisu finansirali doping kontrole, imali su pre dve godine jednog pozitivnog sportistu i smatraju da su dodatne kontrole u rukometu potrebne.

STRELJAČKI SAVEZ

Osnovan pre 121 godinu, 109 klubova. Nemaju lekarsku komisiju, doktora ni fizioterapeuta. Na nivou Saveza su organizovani lekarski pregledi koji podrazumevaju anamnezu, fizikalni pregled i EKG. Ne poseduju nijedan od medicinskih uređaja. Na takmičenjima medicinsko obezbeđenje pruža Hitna pomoć.

Kontakt osoba za doping je Goran Maksimović. Nemaju osobu koja se bavi ishranom i suplementacijom sportista. Na nivou Saveza imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, upoznati su sa Kodeksom, Listom zabranjenih sredstava kao i sa TUE, nemaju sopstvenu apoteku. Do sada nisu finansirali doping kontrole, prošle godine su imali jednog doping pozitivnog sportistu i smatraju da su dodatne kontrole potrebne.

VATERPOLO SAVEZ

Osnovan pre 62 godina, obuhvata 25 klubova sa 3200 sportista. Nemaju lekarsku komisiju, unazad 8 godina lekar Saveza je dr Milan Marković, spec. sportske medicine. Fizioterapeut je Goran Golubović. Na nivou Saveza organizovani su lekarski pregledi koji podrazumevaju anamnezu, fizikalni pregled, EKG, KKS, UZ abdomena. Ne poseduju nijedan medicinski uređaj. Na

takmičenjima medicinsko obezbeđenje je u nadležnosti organizatora.

Osoba zadužena za Univerziju je Dejan Perišić.

Nemaju određenu kontakt osobu za doping. Nemaju osobu koja se bavi ishranom sportista, za suplementaciju je zadužen dr Milan Marković, lekar Saveza. Nemaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, upoznati su sa Kodeksom, Listom zabranjenih sredstava i sa TUE, poseduju sopstvenu apoteku. Do sada nisu finansirali doping kontrole, nisu imali doping pozitivne sportiste i smatraju da u vaterpolu nisu potrebne dodatne kontrole.

VESLAČKI SAVEZ

Osnovan je pre 57 godina, obuhvata 14 klubova u kojima trenira 450 sportista (300 muških i 150 ženskih). Nemaju lekarsku komisiju, lekar je dr Milan Babić, spec. hirurgije, koji nije stalno zaposlen u Savezu.

Fizioterapeut je Branko Todorović (zaposlen u VK Partizan). Na nivou Saveza organizovani su lekarski pregledi koji obuhvataju anamnezu, fizikalni pregled, EKG, KKS. Nemaju medicinsku opremu, medicinsko obezbeđenje na takmičenjima je u nadležnosti organizatora.

Nemaju kontakt osobu za doping, ni osobu koja se bavi ishranom sportista. Suplementacijom se bavi dr Milan Babić. Imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, Kodeks i nisu upoznati sa TUE. Nisu do sada finansirali doping kontrole, ove godine su imali jednog doping pozitivnog sportistu, ali smatraju da u veslanju dodatne kontrole nisu potrebne.

BICIKLISTIČKI SAVEZ

Osnovan je pre 124 godine, u svom sastavu ima 76 klubova, 970 sportista (950 muških i 20 ženskih). Imaju zvaničnu lekarsku komisiju, lekar je dr Miloš

Obrenović, spec. interne medicine i fizijatrije. Fizioterapeut je Miloš Milošević. Na nivou Saveza organizovani su lekarski pregledi za reprezentativce i obuhvataju anamnezu, fizikalni pregled i EKG. Ne poseduju medicinsku aparaturu, za medicinsko obezbeđenje zaduženi su Hitna pomoć ili klinika Anlave.

Kontakt osoba za doping je Marko Prokičević. Nemaju osobu koja se bavi ishranom sportista i suplementacijom. Na nivou Saveza su usvojeni Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu i Antidoping program, poseduju Listu zabranjenih sredstva, sopstvenu apoteku, informacije o TUE. Do sada nisu finansirali doping kontrole, nisu imali doping pozitivne sportiste, ali smatraju da su u biciklizmu potrebne dodatne kontrole.

BOKSERSKI SAVEZ

Osnovan je pre 62 godine, obuhvata 51 klub. Imaju lekarsku komisiju, lekar Saveza je dr Dragoljub Simić koji nije stalno zaposlen. Nemaju fizioterapeuta. Pregledi na nivou Saveza nisu organizovani, već se sportisti samostalno organizuju. S obzirom na to da samo dobiju potvrdu da li je sportista sposoban za bavljenje sportom ili ne, ne znaju šta pregled sadrži. Ne poseduju ništa od medicinske opreme. Na takmičenjima medicinsko obezbeđenje je u nadležnosti organizatora.

Nemaju kontakt osobu za doping, kao ni osobu koja se bavi ishranom i suplementacijom sportista. Nemaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, Kodeks i Listu zabranjenih sredstava, nisu upoznati sa TUE. Nisu do sada finansirali doping kontrole, nisu imali pozitivne sportiste, ali smatraju da su dodatne kontrole neophodne.

GIMNASTIČKI SAVEZ

Osnovan je pre 60 godina, u sastavu ima 24 kluba (6 muških i 18 ženskih), a u njima 149 sportista (53 muških i 96 ženskih). Nemaju zdravstvenu komisiju,

lekara, fizioterapeuta, medicinsku opremu. Za reprezentativce imaju organizovan sportskomedicinski pregled, ali ne znaju šta on sadrži. Na takmičenjima medicinsko obezbeđenje je u nadležnosti organizatora.

Osoba zadužena za Univerziju je Aleksandra Babić.

Nemaju kontakt osobu za doping, kao ni osobu koja se bavi ishranom i suplementacijom sportista. Nemaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, Kodeks, imaju Listu zabranjenih sredstava, nisu upoznati sa TUE. Nisu do sada finansirali doping kontrole, nisu imali pozitivne sportiste i smatraju da dodatne kontrole nisu potrebne.

DŽUDO SAVEZ

Osnovan je pre 53 godine, obuhvata 132 kluba i 9000 sportista (6000 muških i 3000 ženskih). Nemaju medicinsku komisiju, lekara ni fizioterapeuta Saveza. Nemaju na nivou Saveza organizovane preglede, već se sportisti samostalno organizuju, ne znaju šta pregled obuhvata. Nemaju nikakvu medicinsku opremu. Organizator takmičenja je za dužen za medicinsko obezbeđenje.

Osoba zadužena za Univerziju je Dragan Atanasov.

Nemaju kontakt osobu za doping, niti osobu zaduženu za ishranu sportista i suplementaciju. Na nivou Saveza su usvojeni Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu i Antidoping program, poseduju Listu zabranjenih sredstava, sopstvenu apoteku, informacije o TUE. Do sada nisu finansirali doping kontrole, nisu imali doping pozitivne sportiste, ali smatraju da su potrebne dodatne kontrole.

KAJAKAŠKI SAVEZ

Osnovan pre 76 godina, obuhvata 37 klubova i 920 sportista. Nemaju lekarsku komisiju, unazad 35 godina lekar saveza je dr Dobrosav Simović koji

radi kao sekretar u savezu. Nemaju fizioterapeuta. Na nivou Saveza nisu organizovani sportskomedicinski pregledi, već se sportisti samostalno organizuju. Pregled podrazumeva anamnezu, fizikalni pregled i EKG. Nemaju medicinsku opremu, na takmičenjima Hitna pomoć je zadužena za medicinsko obezbeđenje.

Nemaju osobu zaduženu za ishranu sportista i suplementaciju. Imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, Kodeks i Listu zabranjenih sredstava, nisu upoznati sa TUE. Do sada su finansirali 3 doping kontrde, nisu imali pozitivne sportiste, ali smatraju da su dodatne kontrole potrebne.

KARATE FEDERACIJA

Osnovana je pre 3 godine, obuhvata 372 kluba i oko 45000 sportista. Imaju lekarsku komisiju, unazad 15 godina lekar Saveza je dr Ivan Lukić, spec. medicine sporta. Nemaju fizioterapeuta. Nemaju organizovan lekarski pregled na nivou Saveza niti su upoznati sa tim šta isti obuhvata. Imaju svu neophodnu medicinsku opremu. Na takmičenjima organizator je zadužen za medicinsko obezbeđenje.

Kontakt osoba za doping je dr Ivan Lukić koji se ujedno bavi i suplementacijom sportista. Nemaju osobu zaduženu za ishranu sportista. Imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program. Imaju Listu zabranjenih sredstava, upoznati su sa TUE. Do sada nisu finansirali doping kontrole, imali su jednog doping pozitivnog sportistu, ali smatraju da dodatne kontrde nisu potrebne.

RVAČKI SAVEZ

Osnovan je pre 61 godinu, obuhvata 30 klubova (29 muških i 1 ženski), 1380 sportista (1028 muških i 362 ženskih). Imaju zdravstvenu komisiju, lekar Saveza je dr Tanja Nastasić Stošković, na spec iz radiologije.

Nemaju fizioterapeuta. Na nivou Saveza imaju organizovan medicinski pregled koji obuhvata anamnezu i fizikalni pregled. Nemaju medicinsku opremu, a na takmičenjima organizator je zadužen za medicinsko obezbeđenje.

Kontakt osoba za doping je dr Tanja Nastasić. Nemaju osobu zaduženu za ishranu sportista i suplementaciju. Imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program. Imaju Listu zabranjenih sredstava, upoznati su sa TUE. Do sada su finansirali jedanaest doping kontrola, imali su četvoricu doping pozitivnih sportista i smatraju da su dodatne kontrde potrebne.

STONOTENISKI SAVEZ

Osnovan je pre 80 godina, obuhvata 140 klubova (100 muških i 40 ženskih) i 2500 sportista (2000 muških i 500 ženskih). Nemaju lekarsku komisiju, a oko 30 godina lekar Saveza je dr Branko Sbutega, spec ortopedije. Nemaju fizioterapeuta. Na nivou Saveza nisu organizovani lekarski pregledi i ne znaju šta oni obuhvataju. Od medicinske opreme ništa ne poseduju, na takmičenjima nemaju medicinsko obezbeđenje.

Osoba za Univerzija du je Milorad Trpkovski.

Nemaju kontakt osobu za doping, nemaju ni osobu koja se bavi ishranom i suplementacijom sportista. Nemaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, Kodeks, nisu upoznati sa TUE, imaju Listu zabranjenih sredstava. Do sada nisu finansirali nijednu doping kontrdu, nisu imali doping pozitivnog sportistu, smatraju da su dodatne kontrole potrebne.

TENISKI SAVEZ

Osnovan je pre 83 godine, obuhvata 168 kluba i 3145 sportista (1809 muških i 1336 ženskih). Nemaju lekarsku komisiju, lekar Saveza po pozivu je dr Zdeslav Milinković, spec. ortopedije. Fizioterapeut je Miloš Jelisavčić zaposlen u TK

Gemax. Na nivou Saveza nemaju organizovane lekarske preglede, dobijaju samo potvrdu da li je sportista sposoban za bavljenje sportom, ne znaju šta sve pregled obuhvata. Od medicinske opreme ništa ne poseduju, za takmičenja iznajmljuju opremu za fizikalnu terapiju. Medicinsko obezbeđenje na profesionalnim takmičenjima čini fizioterapeut.

Osoba za Univerzijadu je Aleksandar Bolić.

Kontakt osoba za doping je Predrag Avramović. O ishrani i suplementaciji pojedinih sportista brine Duško Ilić, prof na Fakultetu za sport. Imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program i Listu zabranjenih sredstava, nisu upoznati sa TUE. Do sada su platili jednu doping kontrolu, nisu imali doping pozitivnog sportistu, smatraju da su dodatne kontrole potrebne.

TEKVONDO SAVEZ

Osnovan je pre 7 godina, broji 65 klubova i 600 sportista. Imaju zdravstvenu komisiju i lekara - dr Snežanu Banković, spec. ORL. Nemaju fizioterapeuta, niti medicinsku opremu. Sportskomedicinski pregledi su obavezni i obuhvataju anamnezu, fizikalni pregled, EKG, KKS. Medicinsko obezbeđenje je u nadležnosti organizatora takmičenja.

Osoba za Univerzijadu je Zoran Čendić.

Kontakt osoba za doping je dr Snežana Banković. Na nivou Saveza nemaju osobu koja se bavi ishranom i suplementacijom sportista, već je prepušteno da se ista obavlja unutra klubova. Imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, upoznati su sa Listom zabranjenih sredstava i TUE. Do sada nisu finansirali kontrole sportista, nisu imali doping pozitivne slučajeve i smatraju da dodatne kontrole nisu potrebne.

BODI BILDING SAVEZ

Osnovan je pre 35 godina, obuhvata 30 klubova, 200 muških i 400 ženskih članova. Nemaju lekarsku komisiju, zvaničnog lekara ni fizioterapeuta. Nemaju organizovane predtakmičarske preglede niti medicinsku opremu. Medicinsko obezbeđenje je u nadležnosti organizatora takmičenja.

Kontakt osoba za doping je Zoran Jovanović, generalni sekretar Saveza. Nemaju osobu koja se bavi ishranom i suplementacijom sportista. Nemaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, nisu upoznati sa TUE. Imaju Listu zabranjenih sredstava. Do sada nisu finansirali doping kontrole, nisu imali doping pozitivnog sportistu i smatraju da dodatne kontrole u njihovom sportu nisu potrebne.

SAVEZ ZA DIZANJE TEGOVA

Osnovan je pre 58 godina, obuhvata 32 kluba i 160 sportista (143 muških i 17 ženskih). Lekar saveza je dr Irina Maslovarić (od pre nepunih mesec dana). Nemaju lekarsku komisiju, fizioterapeuta, organizovane predtakmičarske preglede ni medicinsku opremu. Sportisti na nivou klubova organizuju preglede koji obuhvataju anamnezu, fizikalni pregled, EKG i KKS.

Kontakt osoba za doping je Ljubiša Simić. Nemaju osobu koja se bavi ishranom i suplementacijom sportista. Na nivou Saveza imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, Listu zabranjenih sredstava, upoznati su sa TUE. Organizovali su edukacije, glavni izvor informacija su ADAS i internet. Do sada nisu finansirali doping kontrole, imali su jednog doping pozitivnog sportistu i smatraju da dodatne kontrole nisu potrebne.

SAVEZ ZA HOKEJ NA LEDU

Osnovan je pre 69 godina, obuhvata 8 muških klubova i 850 sportista. Nemaju zdravstvenu komisiju, a lekar Saveza je dr Aleksandar Milojević,

spec. neurohirurgije. Fizioterapeut je Miloš Savić. Sportskomedicinski pregled obuhvata anamnezu, fizikalni pregled, EKG, KKS. Ne poseduju medicinsku aparaturu. Za medicinsko obezbeđenje zadužen je organizator takmičenja.

Kontakt osoba za doping je Danijel Mihaljica. Nemaju osobu koja se bavi suplementacijom sportista, za ishranu je zadužen lekar Saveza. Imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program i Listu zabranjenih sredstava. Organizovali su edukaciju sportista, glavni izvor informacija su ADAS i IIHF. Do sada nisu finansirali doping kontrole, imali su dvojicu doping pozitivnih sportista i smatraju da su dodatne kontrole potrebne.

MAČEVALAČKI SAVEZ

Osnovan je pre 80 godina, obuhvata 15 klubova i 250 sportista (podjednak broj muških i ženskih). Nemaju zdravstvenu komisiju, lekar je dr Vesna Mijailović, endokrinolog. Nemaju fizioterapeuta, medicinsku opremu, niti medicinsko obezbeđenje na takmičenjima. Sportisti sami organizuju pregled koji obuhvata anamnezu, fizikalni pregled i EKG.

Osoba za Univerzijadu: Marko Milić, generalni sekretar.

Kontakt osoba za doping je Marko Milić. Nemaju osobu koja se bavi ishranom sportista i suplementacijom. Na nivou Saveza su usvojili Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program. Nemaju Listu zabranjenih sredstava i nisu upoznati sa TUE. Do sada su finansirali dve doping kontrole, nisu imali doping pozitivnog sportistu i smatraju da dodatne kontrole u mačevanju nisu potrebne.

ORIJENTIRING SAVEZ

Osnovan je pre 13 godina, obuhvata 35 klubova i 1850 sportista. Nemaju lekarsku komisiju, a lekar Saveza je dr Dragana Živković, spec. hirurgije. Nemaju fizioterapeuta, medicinsku opremu, niti

medicinsko obezbeđenje na takmičenjima. Na nivou Saveza organizuju sportskomedicinske preglede koji obuhvataju anamnezu, fizikalni pregled, EKG, KKS.

Kontakt osoba za doping je dr Dragana Živković. Nemaju osobu koja se bavi ishranom i suplementacijom sportista. Na nivou Saveza su usvojili Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, upoznati su sa Kodeksom, Listom zabranjenih sredstava i TUE. Do sada nisu finansirali doping kontrole, nisu imali doping pozitivne sportiste i smatraju da dodatne kontrole nisu potrebne.

SMUČARSKI SAVEZ

Osnovan je pre 60 godina, broji 40 klubova i 1150 sportista. Imaju zdravstvenu komisiju, lekar Saveza je dr Zoran Blagojević, spec. ortopedije. Fizioterapeut je Ninoslav Andrejević. Nemaju obezbeđene preglede na nivou Saveza već se sportisti sami organizuju. Pregled obuhvata anamnezu, fizikalni pregled, EKG, KKS. Nemaju ništa od medicinske opreme, medicinsko obezbeđenje organizuje DZ Raška.

Kontakt osoba za doping je fizioterapeut Saveza. Nemaju osobu koja brine o ishrani i suplementaciji sportista. Nemaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, Listu zabranjenih sredstava, nisu upoznati sa TUE. Do sada nisu finansirali kontrole, nisu imali doping pozitivne sportiste, ali smatraju da je dodatna kontrola potrebna.

PLESNI SAVEZ

Osnovan je pre 11 godina, obuhvata 32 kluba i 1800 sportista (podjednak broj muških i ženskih). Nemaju medicinsku komisiju, lekara, fizioterapeuta niti bilo kakvu medicinsku opremu. Redovni pregledi se organizuju na nivou Saveza i obuhvataju anamnezu, fizikalni pregled i EKG. Na takmičenjima medicinsko obezbeđenje pruža Hitna pomoć.

Kontakt osoba za doping je Đuro Gluvajić. Što se tiče ishrane sportista i suplementacije, povremeno konsultuju dr Gordanu Kostić, spec. medicine sporta. Imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, Listu zabranjenih sredstava i upoznati su sa TUE. Do sada nisu finansirali doping kontrde, nisu imali doping pozitivne sportiste i smatraju da dodatne kontrole nisu potrebne.

RAGBISAVEZ

Osnovan je pre 54 godine, obuhvata 17 klubova i 2419 sportista (2139 muških i 280 ženskih). Nemaju zdravstvenu komisiju, lekar Saveza je dr Gradimir Korać, spec. anestezijske. Fizioterapeut je Miodrag Milinčić.

Sportisti samostalno organizuju preglede, tako da u Savezu nisu upoznati šta isti obuhvataju. Od medicinske opreme ne poseduju nijedan uređaj. Na takmičenjima organizator je zadužen za medicinsko obezbeđenje.

Kontakt osoba za doping kontrolu je Božidar Jelić. Nemaju nikoga ko se bavi ishranom i suplementacijm sportista. Imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program i Listu zabranjenih sredstava, nisu upoznati sa TUE. Do sada nisu finansirali kontrole, nisu imali doping pozitivne sportiste i smatraju da dodatne kontrole nisu potrebne.

SAVATE SAVEZ

Osnovan je pre 4 godine, broji 33 kluba i 400 sportista (330 muških i 70 ženskih). Imaju lekarsku komisiju, lekar je dr Bogdan Dejanović, spec. hirurške. Nemaju fizioterapeuta, a od medicinske opreme imaju sredstva za prvu pomoć. Pregledi su organizovani na nivou saveza i obuhvataju anamnezu i fizikalni pregled. Na takmičenjima organizator je zadužen za medicinsko obezbeđenje.

Kontakt osoba za doping je Velimir Karanović. Nemaju osobu koja se bavi ishranom i suplementacijm sportista. Imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping

program, Listu zabranjenih sredstava, upoznati su sa TUE. Do sada nisu finansirali kontrde, nisu imali doping pozitivne sportiste, ali smatraju da su dodatne kontrole potrebne.

TRIATLON SAVEZ

Osnovan je pre 13 godina, obuhvata 18 klubova, 228 sportista (185 muških, 43 ženskih). Nemaju lekarsku komisiju, lekara, fizioterapeuta, kao ni medicinsku opremu. Kako su pregledi u organizaciji samih sportista u Savezu ne znaju šta oni obuhvataju. Na takmičenjima lokalna zdravstvena ustanova je zadužena za medicinsko obezbeđenje.

Nemaju kontakt osobu za doping kontrolu, kao ni osobu koja se bavi ishranom i suplementacijom sportista. Nemaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, Listu zabranjenih sredstava, upoznati su sa TUE. Do sada nisu organizovali edukaciju sportista, finansirali kontrde, imali doping pozitivne sportiste, ali smatraju da su dodatne kontrole potrebne.

SAVEZ ZA RITMIČKU GIMNASTIKU

Osnovan je pre 1 godinu, obuhvata 15 ženskih klubova sa 52 sportistkinje. Nemaju lekarsku komisiju, lekara, fizioterapeuta, medicinsku opremu. Lekarski pregledi nisu organizovani na nivou saveza već se sportistkinje samostalno organizuju. Pregled obuhvata anamnezu, fizikalni pregled i EKG. Nemaju medicinsko obezbeđenje na takmičenjima.

Nemaju kontakt osobu za doping, kao ni nekoga ko brine o ishrani i suplementaciji sportistkinja. Nemaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, Listu zabranjenih sredstava, nisu upoznati sa TUE. Do sada nisu organizovali edukaciju, nisu finansirali kontrole, nisu imali doping pozitivnu sportistkinju i smatraju da dodatne kontrole nisu potrebne.

SAVEZ ZA AMERIČKI FUDBAL

Osnovan je pre 5 godina, broji 23 kluba sa 1100 sportista. Nemaju lekarsku komisiju, lekar saveza je dr Vladimir Cvetić, doktor medicine. Nemaju fizioterapeuta ni medicinske uređaje. Sportskomedicinske preglede sportisti sami organizuju i obuhvataju anamnezu i fizikalni pregled. Na takmičenjima Hitna pomoć je zadužena za medicinsko obezbeđenje.

Kontakt osoba za doping je dr Aleksandar Ćirić. Nemaju osobu koja se bavi ishranom i suplementacijom sportista. Nemaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, nemaju Listu zabranjenih sredstava, upoznati su sa TUE. Organizovali su edukaciju trenera i sportista, glavni izvor informacija je ADAS. Do sada nisu finansirali doping kontrole, nisu imali doping pozitivne sportiste, ali smatraju da su dodatne kontrole potrebne.

SAVEZ INVALIDA

Osnovan je pre 43 godine, obuhvata 52 kluba sa 17690 sportista - podatak iz 2004. Nemaju lekarsku komisiju, lekara, fizioterapeuta ni medicinsku opremu. Pregledi nisu organizovani ni na nivou Saveza ni pojedinačno. Na takmičenjima Hitna pomoć je zadužena za medicinsko obezbeđenje.

Nemaju kontakt osobu za doping kontrolu kao ni nekoga ko se brine o ishrani i suplementaciji sportista. Imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, Listu zabranjenih sredstava, nisu upoznati sa TUE. Do sada nisu finansirali kontrole, nisu imali doping pozitivnog sportistu i smatraju da dodatne kontrole nisu potrebne.

SAVEZ ZA SKIJANJE NA VODI

Osnovan je pre 4 godine, broji 5 klubova sa 145 sportista. Imaju lekarsku komisiju, lekar saveza je dr Duška Ignjatović, spec. anestezije. Nemaju fizioterapeuta. Imaju organizovane preglede na

nivou Saveza koji obuhvataju anamnezu, fizikalni pregled, EKG, KKS. Od medicinske opreme imaju EKG, defibrilator i opremu za prvu pomoć. Na takmičenjima lekar Saveza je zadužen za medicinsko obezbeđenje.

Nemaju kontakt osobu za doping kao ni nekoga ko se bavi ishranom i suplementacijom sportista. Imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program. Imaju Listu zabranjenih sredstava, upoznati su sa TUE. Do sada nisu finansirali kontrole, nisu imali doping pozitivnog sportistu i smatraju da dodatne kontrole nisu potrebne.

BIATLON SAVEZ

Osnovan je pre 2 godine, broji 5 klubova i 51 sportistu (32 muških i 19 ženskih). Nemaju lekarsku komisiju, a funkciju lekara obavlja apsolvent med. fakulteta Zoran Lišanin. Nemaju fizioterapeuta. Pregledi se ne organizuju na nivou Saveza, tako da nisu upoznati šta sve sadrže. Nemaju ništa od medicinskih uređaja. Na takmičenjima Hitna pomoć je zadužena za medicinsko obezbeđenje.

Kontakt osoba za doping je Zoran Lišanin. Nemaju osobu koja se bavi ishranom sportista, za suplementaciju je zadužen Aleksandar Milenković, trener. Imaju usvojen Pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu, Antidoping program, imaju Listu zabranjenih sredstava, upoznati su sa TUE. Do sada nisu finansirali kontrole, nisu imali doping pozitivne sportiste, ali smatraju da su dodatne kontrole potrebne.

DISKUSIJA

Podatak da 33 sportska saveza Srbije imaju 4.365 klubova sa oko 250.000 sportista ne znači mnogo jer ga je teško uporediti. Tako, na primer, Finska koja ima 2 miliona manje stanovnika od Srbije ima 7.800 sportskih klubova, sa 850.000 članova (14,6%), od čega oko 4000 elitnih sportista, odnosno oko 800 sportista svetske klase. S druge

strane, u Italiji ima 10,6% (6 miliona sportista) od toga 2000 svetske klase.

U poslednje vreme razvijenost sporta i sportska uspešnost neke zemlje pokušava se sagledati kroz broj medalja po glavi stanovnika. Prema tom kriterijumu top lista 10 najboljih zemalja izgleda ovako:

- 1.) Australija -411,326 (49 medalja - 20,155,000)
- 2.) Kuba - 417,370 (27 medalja - 11,269,000)
- 3.) Estonija - 443,333 (3 medalja - 1,330,000)
- 4.) Slovenija -491,750 (4 medalja - 1,967,000)
- 5.) Jamajka - 530,200 (5 medalja - 2,651,000)
- 6.) Litvanija - 576,000 (4 medalja - 2,307,000)
- 7.) Mađarska -594,000 (17 medalja - 10,098,000)
- 8.) Grčka - 695,000 (11 medalja - 11,120,000)
- 9.) Bugarska -643,833 (12 medalja - 7,726,000)
- 10.) Belorusija - 650,333 (15 medalja -9,755,000)

Svi ovi podaci mogu biti razmatrani iz različitih uglova, ali činjenica da Srbija, koja sebe doživljava kao izrazito sportsku zemlju, ne može da se poredi sa sebi sličnim ni po broju klubova, ni po broju sportista, ali ni po broju medalja po glavi stanovnika (1 na 2,5 miliona stanovnika). Ako ovome dodamo podatak da mali broj sportskih saveza ima sajt, ažuriran i povezan sa matičnim sajtom internacionalne federacije, nešto manje od dve trećine ima predstavnike u internacionalnim federacijama onda se može reći da Srbija još više zaostaje za sportski razvijenim zemljama.

Dobijena slika o organizaciji sportskih saveza može se upotpuniti na više načina. Međutim, pošto je

tema projekata "Timski doktor – karika koja nedostaje" logična je analiza medicinske i doping organizacije u svakom sportskom savezu. Ako se pođe od činjenice da u Rumuniji svaki sportski savez mora da ima zdravstvenu komisiju od dva člana, a da u Italiji ni jedan savez ne može da radi ukoliko nema zvaničnog doktora, onda podaci iz Srbije po kojima 2/3 saveza imaju lekara, a samo 1/3 medicinsku komisiju su više nego poražavajući. Činjenica da većina komisija predstavlja samo skup određenih doktora koji u toku godine nisu imali ni jedan sastanak niti su održali ijedan edukativni seminar se ne može lako dokazati. Ima se utisak da su i savezi i doktori zadovoljni i time što imaju spisak članova komisije. I pošto na taj način imaju svojstvan alibi, analizom činjenica koje je lako proveriti možemo dokazati da postoji nesklad između datih podataka i realne situacije. Na primer, to je moguće ukoliko se uporedi mišljenje saveza o tome da li imaju pravilnik o sprečavanju dopinga u sportu sa zvanično dostavljenim podacima Antidoping agenciji Republike Srbije. Letimičnim pogledom se uočavaju razlike. Tako fudbalski i kajakaški savez imaju pravilnik, a daju podatak da nemaju, dok košarkaški, triatlon i savez invalida tvrde da imaju, a u stvari ga nikad nisu usvojili.

Verovatni razlog ovih virtuelnih podataka je pre svega loš menadžment sportskih saveza, ali i nipodaštavnje važnih oblasti kao što su medicina i doping.

BR.	sportski savez	osoba zavezu	dali savez ima pravilnik o sprečavanju dopinga	podaci dostavljeni ADAS
1	ATLETSKI SAVEZ SRBIJE	Vesna Krdžalić	da	da
2	FUDBALSKI SAVEZ SRBIJE	Sergej Ostojić	ne	da
3	KOŠARKAŠKI SAVEZ SRBIJE		da	ne
4	ODBOJKAŠKI SAVEZ SRBIJE	Ljuba Martinović	ne	ne
5	PLIVAČKI SAVEZ SRBIJE	Aleksandra Đokić	ne znaju	da
6	RUKOMETNI SAVEZ SRBIJE	Nenad Antić	da	da
7	STRELJAČKI SAVEZ SRBIJE	Goran Maksimović	ne	ne
8	VATERPOLO SAVEZ SRBIJE	Milan Marković	ne	ne
9	VESLAČKI SAVEZ SRBIJE	Milan Babić	ne	ne
10	BICIKLISTIČKI SAVEZ SRBIJE	Marko Prokičević	da	da
11	BOKSERSKI SAVEZ SRBIJE		ne	ne
12	GIMNASTIČKI SAVEZ SRBIJE		ne	ne
13	DŽUDO SAVEZ SRBIJE	Andrija Mumović	da	da
14	KAJAKAŠKI SAVEZ SRBIJE	Predrag Milković	ne	da
15	KARATE FEDERACIJA SRBIJE	Ivan Lukić	da	da
16	RVAČKI SAVEZ SRBIJE	Tanja Nastasić	da	da
17	STONOTENISKI SAVEZ SRBIJE		ne	ne
18	TENISKI SAVEZ SRBIJE	Predrag Avramović	da	da
19	TEKVONDO ASOCIJACIJA SRBIJE	Snežana Banković	da	da
20	SAVEZ SRBIJE ZA BODI BILDING, BODI FITNESS, FITNESS I AEROBIK	Zoran Jovanović	ne	ne
21	SAVEZ SRBIJE ZA DIZANJE TEGOVA	Ljubiša Simić	da	da
22	SAVEZ HOKEJA NA LEĐU SRBIJE	Aleksandar Milojević	da	da
23	KIK BOKS SAVEZ SRBIJE	Srđan Bugarčić	ne	da
24	MAČEVALAČKI SAVEZ SRBIJE	Marko Milić	da	da
25	ORIJENTIRING SAVEZ SRBIJE	Dragana Žvković	da	da
26	SMUČARSKI SAVEZ SRBIJE	Ninoslav Andrejević	ne	ne
27	PLESNI SAVEZ SRBIJE	Đuro Gluvajić	da	da
28	RAGBI SAVEZ SRBIJE	Božidar Jelić	da	da
29	SAVATE SAVEZ SRBIJE	Velimir Karanović	da	da
30	TRIATLON SAVEZ SRBIJE		da	ne
31	SAVEZ SRBIJE ZA RITMIČKU GIMNASTIKU		ne	ne
32	SAVEZ SRBIJE ZA AMERIČKI FUDBAL	Aleksandar Ćirić	ne	ne
33	SPORTSKI SAVEZ INVALIDA SRBIJE		da	ne
34	SAVEZ ZA SKIJANJE NA VODI I WAKEBOARD	Duška Ignjatović	da	da
35	BIATLON SAVEZ SRBIJE	Zoran Lišanin	da	da

Tabela 3. Ispunjavanje zakonskih obaveza po pitanju osobe za kontakt i antidoping pravilnika

I ostali podaci vezani za edukaciju su više nego poražavajući, jer samo trećina timskih doktora ima završen kurs kardiopulmonalne reanimacije (dvostruko manje nego u svetu), dok petina ima kurs za timskog doktora (trostruko manje nego u svetu). Ako se zna da od znanja doktora zavisi ne samo igrač (koji košta nekoliko stotina hiljada novčanih jedinica) već ponekad i rezultat utakmice, prvenstva pa čak i dobijanje olimpijske medalje, onda svakako ekspertiza timskog doktora ne sme biti prepuštena slučaju. U literaturi je opisano nekoliko slučajeva da su timski doktori tuženi zbog neželjenih efekata i komplikacija usled date terapije. Izgovor da je u pitanju besparica koristi se kao objašnjenje, ne samo kod ovog pitanja, već i kao razlog neorganizovanja edukativnih seminara u okviru sportskog saveza. Krunski dokaz nemanja finansijskih sredstava je neplaćanje lekara, jer to čini svaki peti savez i to neredovno u prosečnom iznosu dnevnice od 3000 dinara. Takođe je važno reći da ni jedan doktor nije primljen po konkursu, nego se u savezu najčešće zatekao na osnovu poznanstva ili preporuke. Anegdotski primeri su vezani za ginekologe kao timske doktore u vaterpolu (VK Primorac) ili fudbalu (FK Oblič).

Wadlington i saradnici koji su analizirali stanje u engleskoj Premier League takođe ukazuju da nijedan doktor nije primljen na konkursu, da su primanja višestruko manja nego što je predviđeno (npr. 5000 funti godišnje prema 25.000 funti na osnovu cenovnika lekarske komore), da je većina doktora opšte prakse (58%) i da su igrači u većini slučajeva oslonjeni samo na njih, odnosno da nemaju karton u zdravstvenoj ustanovi. Zbog toga oni predlažu:

1. da se raspiše konkurs za timskog doktora
2. da timski doktor mora da ima jasan opis posla
3. da je prednost posedovanja znanja iz kardiopulmonalne reanimacije i veštine timskog

doktora

4. da u konkursnoj komisiji treba da bude najmanje jedan nezavistan doktor
5. da je klub spreman da plati usavršavanje timskog doktora
6. da timski doktor učestvuje u izboru timskog fizioterapeuta.

Ovakva situacija sa timskim doktorima posledično utiče na situaciju vezanu za sportskomedicinske preglede. Tako samo polovina sportskih saveza (47%) organizuje sportske preglede, dok čak 12% uopšte nemaju preglede. Ostali prihvataju lekarska uverenja bez obzira na to ko ih je izdao, što u potpunosti dopunjava podatak da 30% saveza ne zna od čega se pregled sastoji. To valjda i opravdava činjenicu da se samo u dve trećine pregledanih radi EKG, dok evropske preporuke kažu da se svakom sportisti mora uraditi EKG zapis. Nerazmišljanje o značaju kardiovaskularnog skrininga dovelo je i do toga da samo oko 10% saveza ima set za prvu pomoć i/ili defibrilator. Najčešće od opreme imaju neki od aparata za fizikahu medicinu, dok 70% saveza nema nikakve uređaje.

Kada je u pitanju sprečavanje dopinga u sportu situacija u savezima je malo bolja jer je verovatno zakon o sprečavanju dopinga u sportu, ali i institucionalizacija problema uticala na ozbiljniji pristup. Tako je više od polovine ispitanih saveza uradilo nešto u vezi sa dopingom, odnosno bar pribavilo Listu zabranjenih sredstava. Međutim, iako 50% njih ima potrebu za dodatnim doping kontradama samo 9,1% je spremno da kontrole finansira. Opet je argument nemanje finansijskih sredstava, što se vrlo lako može objasniti drugačije, odnosno lošim menadžmentom u sportskim savezima.

ZAKLJUČAK

Situacija u sportskim savezima Srbije nije zadovoljavajuća, kako po pitanju medicine i dopinga, tako i generalno po pitanju organizacije u celini. Potrebno je bitno promeniti organizaciju radi prihvatanja svetskih trendova, ali i određenih zakonskih rešenja, pre svega po pitanju dopinga i sportskomedicinskih pregleda. Zbog toga predlažemo da svi lekari u sportskim savezima rade po ugovoru, za svoj rad dobiju određenu nadoknadu, imaju tačan opis posla i budu odgovorni za doping, sportskomedicinski pregled i edukaciju, odnosno organizuju bar jedan seminar godišnje. Predlog je da:

1. sportski savez sa više od 10.000 sportista ima najmanje lekarsku komisiju od dva člana.
2. sportski savez koji ima od 1000 do 10.000 sportista ima jednog lekara
3. sportski savezi koji imaju manje od 1000 sportista imaju lekara – konsultanta, odnosno lekara po pozivu
4. timski doktori moraju da budu obučeni za kardiopulmoralnu reanimaciju i da imaju set za prvu pomoć, a da oni koji rade u sportskim savezima sa više od 10.000 sportista imaju i defibrilator.
5. sportisti moraju da budu bar jedanput godišnje pregledani i to nalaz krvi, fizikalni pregled i EKG, dok sportisti nacionalnog ranga moraju da budu pregledani dva puta godišnje.
6. sportski savezi moraju da finansiraju bar pet doping kontrola godišnje i da redovno dostavljaju predlog za registrovanu test grupu i whereabouts-e.
7. Ministar omladine isporta koristi zakonska ovlašćenja, odnosno da ne finansira one sportske saveze koji se ne pridržavaju gore navedenog.